

Abstrakt

Analýza dispenzační péče poskytované lékárnami v Hradci Králové

Autor: Aneta Ličková

Vedoucí diplomové práce: PharmDr. Jan Kostřiba, Ph.D.

Univerzita Karlova, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Katedra sociální a klinické farmacie

Úvod: Vysoká odborná úroveň dispenzační činnosti je v dnešní době neodmyslitelnou základní podmínkou správné práce lékárníka. Farmaceut je velmi často posledním článkem v řetězci zdravotnických pracovníků podílejících se na léčbě pacienta, a tak má jedinečnou možnost zachytit chyby či rizika dané farmakoterapie. V rámci samoléčby bývá lékárník dokonce jediným odborníkem, se kterým pacient svou terapii konzultuje.

Cíl: Cílem diplomové práce je analyzovat dispenzační činnost poskytovanou farmaceuty v lékárnách v Hradci Králové.

Metodika: Analýza dispensace konkrétního léčivého přípravku vázaného na lékařský předpis a produktu z volného prodeje. Seznam lékáren byl zjištěn prostřednictvím databáze SÚKL. Bylo provedeno zpracování informací získaných v průběhu návštěv 32 lékáren. Nástrojem sběru dat byl mystery shopping, který probíhal dle podrobně připraveného scénáře. Zákazníkem byla žena, 26 let, v 10. týdnu těhotenství, která do lékáren přicházela s receptem na tetracyklinová antibiotika a z volného prodeje pak následně požadovala urologický čaj. K platbě byla vždy použita již nefunkční kreditní karta, a tudíž nebyl prodej přípravků nikdy uskutečněn. Veškerá data byla po každé návštěvě ihned zapsána do připraveného archu. Metodikou bylo zjišťováno, jakým způsobem bude farmaceut postupovat při výdeji předepsaného léčivého přípravku, jaké informace pacientovi podá, zda sám odhalí danou kontraindikaci nebo jak případně zareaguje po jejím zjištění. V rámci volného prodeje se výzkum zabýval schopnostmi lékárníka pomoci pacientovi v případě samoléčby infekce močových cest.

Výsledky: Pouze ve 3,2 % případech se po přečtení receptu na případnou graviditu pacientky lékárník zeptal a kontraindikaci sám objevil. V ostatních případech pacientka na své těhotenství sama upozornila a i přes to jí byl pro ni nevhodný léčivý přípravek v 6,3 % lékáren vydán. Ve třetině ze všech navštívených lékáren tomu tak nebylo pouze díky tomu, že si na základě daného upozornění farmaceut informace zjišťoval v počítači a až poté léčbu tetracykliny v těhotenství nedoporučil. Informace o léčivém přípravku podávané farmaceuty v rámci dispenzačního minima byly dle platných doporučených postupů ve většině případů nedostatečné. Téměř pětina lékárníků vůbec nezmínila možné riziko interakcí tetracyklinových antibiotik v kombinaci s potravou a v necelé polovině lékáren nebyl pacient o žádných dalších doporučeních k užívání poučen vůbec. V 9,7 % případů pak farmaceut doporučil užívat antibiotika tak, že by byla denní dávka překročena o 100 %. V rámci volného prodeje byl v téměř 10 % navštívených lékáren pacientce nabízen kontraindikovaný přípravek.

Závěr: Úroveň kvality dispenzace v jednotlivých lékárnách se značně liší. Rozdíly nebyly determinovány typem lékárny, věkem lékárníka ani jinými faktory. Správný výdej léčiv v lékárnách není v dnešní době naprostou samozřejmostí a ve většině zkoumaných případů byla dispenzační činnost poskytovaná lékárníkem nedostatečná. Vzhledem k omezenému vzorku lékáren však nelze výsledky tohoto průzkumu považovat za reprezentativní v rámci celé ČR a pro jejich potvrzení by bylo vhodné provést další průzkum i v jiných městech.

Klíčová slova: farmaceutická péče, dispenzační činnost, těhotenství, samoléčení, Hradec Králové, lékárny